1853. N°. 151.

# LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 19 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

## BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 17 December.

Z. M. heeft bij besluit van den 1sten dezer aan den Heer Mr. I. B. C. P. Cau, gewezen Kantonregter alhier, een pensioen toegelegd ten laste van den Staat van *f* 800.

— Wij kunnen met zekerheid melden, dat de Gustaaf-Adolf-Vereeniging, wier hoofdzetel alhier gevestigd is, veel deelneming vindt en zich in ons Vaderland meer en meer uitbreidt. Van de verschillendste zijden komen daaromtrent de gunstigste berigten in. Van 's Gravenhage, Haarlem en Leeuwarden hebben de nieuwspapieren reeds het een en ander medegedeeld.

Te Amsterdam is mede een comité gevestigd en zal den 27sten dezer eene openbare bijeenkomst gehouden worden. Leyden zelf telt al ruim 300 leden, waaronder velen nog door bijzondere giften van hunne belangstelling en ingenomenheid hebben doen blijken. Zulk eene deelneming in een tijd als deze doet zien, dat Leyden wel aan het hoofd dezer Vereeniging verdient te staan.

— Nopens de *Gustaaf-Adolfs-Vereeniging* geeft het *Haarlemsch Weekblad* een overzigt, door den Heer C. Euler geschreven, waarin o. a. het volgende voorkomt:

De geschiedenis leert hoe *Gustaaf-Adolf*, Koning van Zweden, in 1630, de door Oostenrijk van alle zijden vervolgde Protestanten te hulp kwam, en den 6den November 1632 in den roemrijken slag bij Lützen viel.

Een eenvoudige steen, gewoonlijk »den Schwedenstein" genoemd, duidde de plaats aan waar hij den heldendood stierf.

Tweehonderd jaren later, den 6den November 1832, kwam door toedoen van twee mannen uit Leipzig, den koopman Schild en den Predikant Guszmann, eene Vereeniging tot stand met het tweeledig doel, om den »Schwedenstein" door een waardig gedenkteeken uit metaal te doen vervangen, en tevens om een genootschap te stichten, dat, in den geest des grooten Konings, verdrukte geloofsgenooten te hulp zoude komen.

In 1843 telde deze Vereeniging reeds 29 afdeelingen en werden te Frankfort a/M. de statuten herzien, en het doel dier werkzaamheid in de eerste paragraaf aldus uitgedrukt:

»Het Evangelische Verein der Gustav-Adolf-Stiftung is eene Vereeniging van al de leden der Evangelisch Protestantsche kerk, wien de nood hunner broeders, die de middelen tot het kerkelijk leven missen en daardoor in gevaar zijn, voor de kerk verloren te gaan, ter harte gaat. Het heeft derhalve, gedachtig aan het Apostolische woord, Gal. VI: 10. »Laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenooten des geloofs," ten doel, den nood van deze geloofsgenooten in en buiten Duitschland, in zoo ver zij in hun land geene toereikende hulp erlangen kunnen, met alle kracht te verligten."

Op de vergadering van 1850 in September te Eisenach gehouden, kwamen Afgevaardigden van 34 hoofd-afdeelingen en vele honderde gasten uit Duitschland, Frankrijk, België en Hongarije. De negende algemeene vergadering had plaats in Hamburg van 21—24 September 1851. Ook hierheen stroomden Afgevaardigden uit alle streken, zelfs uit Moravië, Konstantinopel en Australië (Melbourne).

Op deze sloot zich Beijeren aan als 43ste hoofd-afdeeling, schoon de Regering tot op den 15den September 1849 niet alleen aan al hare Protestantsche onderdanen verboden had deel te nemen aan de *Gustaaf-Adolfs-Vereeniging*, maar zelfs aan de arme Protestantsche gemeenten ondersteuning van die Vereeniging aan te nemen, op straf van verbeurdverklaring, terwijl zij desniettegenstaande deze gemeenten in niets te gemoet kwam. En toch werden altijd in Protestantsche landen, bij voorbeeld in Pruissen, alle Katholieke vereenigingen geduld.

Op de tiende vergadering, van 1 tot 9 September 1852 te Wiesbaden gehouden, verschenen Afgevaardigden van 40 hoofd-afdeelingen. De Vereeniging telt thans 45 hoofd- en 900 onder-afdeelingen.

Van 1832 tot 1842 beliepen de gezamenlijke inkomsten 80,658 gulden. Sedert 1843 tot 1849 heeft de Vereeniging reeds 410 arme gemeenten met meer dan 584,658 gulden ondersteund, daar zij deels nieuwe kerken en scholen stichtte, deels bouwvallige herstelde, ontoereikende bezoldigingen verbeterde, opdat die gemeenten voor ondergang bewaard zouden blijven. In 1850 ondersteunde zij 179 gemeenten met 77,214 guldens, in 1851 218 gemeenten met 82,633½ gulden, en nog liggen er bijna duizend verzoekschriften, waarop tot dusver niet kon beschikt worden, en zijn er in Spanje zevenduizend Protestantsche familien, uit Beijeren in 1735 als kolonisten daarheen gegaan, die daar thans in drie steden en vele dorpen wonen, en voor de Protestantsche kerk geheel zijn verloren gegaan.

De Statuten van de afdeeling Nederland in de Algemeene Bijeenkomst te Leyden, op 23 Sept. jl., behelzen dat die afdeeling bestaat uit leden der Protestantsch-Christelijke kerk, die willen helpen voorzien in de geestelijke behoeften van zulke geloofsgenooten, die, verstoken van alle kerkelijke gemeenschap en opbouwing in het geloof, daardoor in gevaar zijn voor het Protestantisme verloren te gaan.

Dat zij haar doel bij uitsluiting tracht te bereiken, door te voorzien in de behoefte aan evangeliedienaren en schoolonderwijzers, alsmede aan kerken en scholen.

Daartoe worden bijdragen verzameld, bestaande in vaste jaarlijksche toelagen van *f* 1, of in giften van meer of minder bedrag.

Het Hoofdbestuur van de Afdeeling Nederland der Vereeniging is aldus zamengesteld: Dr. L. J. F. Janssen, Voorzitter, Ds. C. Krabbe, Vice-Voorzitter, Ds. D. Chantepie de la Saussaye, Secretaris; Ds. J. H. Maronier, Vice-Secretaris; Mr. H. Obreen, Penningmeester, en Ds. H. T. de Blaauw, Vice-Penningmeester.

— Wij meenen de aandacht onzer stadgenooten te mogen vestigen op een concert dat de Heer A. J. Wetrens, Onderwijzer bij de Muziekschool der Maatschappij voor Toonkunst, zich voorstelt op den 10den Januarij eerstkomende te geven, en waarvan de vrienden der kunst zich eene heerlijken avond kunnen beloven. Het is niet noodig iets te zeggen ter aanprijzing van den concertgever, wiens talent hier genoeg gewaardeerd wordt, die zelf te zeer de algemeene achting geniet, dan dat hij niet met eenigen grond op de deelneming van Leydens publiek zou mogen rekenen; door de voordragt van het concert voor de viool van L. von Beethoven, en van eene fantaisie, zal hij zich voorzeker nieuwe en welverdiende goedkeuring verwerven. De medewerking van onze verdienstelijke zangeres, Mej. C. Froschhart en van den reeds zoo voordeelig hier bekende Rotterdamsche kunstenaar, den Heer J. B. H. Bremer (piano) uit Rotterdam, geeft uitzigt op eene afwisseling van keurige solo's, en voegen wij hier nu nog bij dat de concertgever op het gelukkige denkbeeld is gekomen om de muze der toonkunst met die der uiterlijke welsprekendheid in zamenwerking te doen optreden, dan zal hij het goed slagen van zijne onderneming, zijn concert onder de degelijkste vermakelijkheden, waar het nut en het aangename zich paren, gerekend mogen worden. De Heer A. Peters, wiens meesterlijke voordragt ook hier zoo dikwerf bewondering wekte, heeft zich bereid verklaard, om, gelijk hij in andere groote steden van ons vaderland met den meesten roem gedaan heeft, ook op genoemden avond hier de toehoorders op de voordragt van het beroemde Declamatorium Egmond, volgens eene Nederlandsche vertaling, met begeleiding van vol orchest van L. von Beethoven, te vergasten, terwijl de bij dat groote stuk behoorende aria's door Mej. C. Froschhart gezongen zullen worden. — Moge eene ruime en algemeene deelneming, eene trouwe opkomst van een uitgelezen publiek de bewijzen leveren, dat de Heer Wetrens te regt op den smaak en den kunstzin zijner stadgenooten gerekend heeft! Θ.

— Het getal opgenomenen in het werkhuis, in de drie laatste dagen, is geweest als volgt:

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 15 December | 467 | volwassenen, | 226 | kinderen, | te zamen | 693. |
| 16 » | 470 | » | 231 | » | » | 701. |
| 17 » | 469 | » | 230 | » | » | 699. |

— Gelijk er nergens stilstand bestaat, zoo ook niet in de Tijdschriften; al is een of ander blad lang onveranderd in stand gebleven, eindelijk moet het in 't algemeene lot deelen van, na zich lang op zijn standpunt met eere te hebben gehandhaafd, allenskens te vervallen en weg te kwijnen. Gelukkig als men daarvan de teekenen bespeurende, liever dan zich over de wegstervende belangstelling en de nieuwigheidszucht van 't publiek te beklagen, in tijds maatregelen neemt die doortastend genoeg zijn om niet slechts verder verval te voorkomen, maar zulk een blad als 't ware een nieuw leven te bezorgen.

Zoo hebben thans de Erven Loosjes gedaan. Zij zullen hunnen *Algemeene Konst- en Letterbode* in 1788 door A. Loosjes Pz. en C. de Vries opgerigt, in vereeniging met den Boekhandelaar M. Nijhoff, te 's Hage uitgeven en blijkens het proefblad, onder redactie van zeven bekwame Letterkun-

digen en medewerking van een aantal geleerden in allerlei wetenschappen dit blad zoodanig inrigten dat er alle gegronde verwachting bestaat, dat deze vereenigde pogingen, het gewenschte doel niet zullen missen, en dit Tijdschrift onder zijn ouden eerwaardigen naam, thans in nieuwen vorm zeer mogelijk eene algemeene bekendheid en naam verkrijgen zal, die de vorige verre achter zich zal laten. (*Zie de Advertentie.*)

— Te Delft waar thans de cholera heeft opgehouden, zijn door die ziekte aangetast geweest 443 personen en 237 overleden.

— Te Schiedam is tot lid der Prov. Staten van Zuidholland benoemd de Heer L. Knappert S.Czn. in plaats van wijlen den Heer S. Rynbende.

— Dr. Beets te Heemstede heeft aangekondigd, dat op de door de Vereeniging van Predikanten, in de maand Mei 1852 uitgeschreven prijsvraag: over de volstrekte *onafscheidelijkheid van onderwijs en opvoeding*, tien antwoorden ontvangen waren, en de uitgeloofde vereering van *f* 300 is toegekend aan het stuk geteekend met de spreuk: *Die op het Woord verstandelijk let, zal het goede vinden*, Spr. 16: $20^{a}$, en het accessit van *f* 100 aan het stuk geteekend met de spreuk: *Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wege.* Van het eerste was de schrijver de Heer H. J. Lemkes, Hoofdonderwijzer aan eene bijzondere school van de tweede klasse, te Aarlanderveen, lage zijde van Alphen, en van het tweede de Heer D. H. Roodhuyzen, eerste Leermeester in een der Nederduitsche Gereformeerde Diaconie-scholen, te Amsterdam.

— Uit Kampen wordt gemeld, dat reeds den $14^{den}$ zich eenige inwoners van Schokland over ijs naar genoemde plaats hadden begeven.

— Volgens *den Tijd* heeft de Paus den Heer J. P. Deppen, Professor in het Seminarie van 's Bosch en Secretaris voor het bisdom van 's Bosch, benoemd tot Bisschop van Samos, i. p. i., met de bepaling dat hij behulpzaam zal zijn aan den Aartsbisschop J. Zwysen, zoowel in het aartsbisdom van Utrecht als in het bisdom van 's Bosch.

— Het Prov. Geregtshof te Groningen heeft den gewezen Ontvanger der gemeenten Meden en Muntendam, genaamd de Bock, ter zake van verduistering van staatsgelden, eerloos verklaard met veroordeeling van 5 jaren tuchthuisstraf en *f* 200 boete, benevens de kosten.

— De *Prov. Gron. Cour.* meldt, dat in den nacht van den $11^{den}$ de Conducteur der diligence Concordia, nabij Smilde aangeroepen werd door eene omstreeks 60 jarige Dame, die zich Mevrouw Visscher noemde, en hem 25 cents bood om mede naar Assen te rijden, doch op zijn antwoord dat hij haar niet kon medenemen dan voor de gewone vracht, zeide, dat zij dan te voet zou gaan en er even spoedig zou wezen, als de diligence. Zij was werkelijk niet alleen met den wagen gelijktijdig te Assen, maar dezen altijd te voet vooruit, tot groote verwondering van allen, die dit voorbeeld van hardloopen hebben bijgewoond en gezien. De afstand van Smilde tot Assen is ruim 2 uren gaans.

— Te Giethoorn zijn verleden week in 4 dagen in een eendekooi 1013 eendvogels gevangen, die per stuk voor 40 cents verkocht zijn, en dus *f* 405.20 hebben opgeleverd.

— Berigten met de overlandmaal uit Batavia tot den $24^{sten}$ October ontvangen, bevatten niets van algemeen belang.

'S GRAVENHAGE, 17 December.

Z. M. heeft aan de Heeren W. F. van Otterloo, Hofraad en Secretaris van Prins Frederik, en Jhr. J. Boreel, Kamerheer bij Prinses Frederik, vergunning verleend tot het aannemen, aan den eerste van de Ridderorde van St. Anna $2^{de}$ klasse, hem door den Keizer van Rusland, en aan den tweede van de Ridderorden van St. Anna $2^{de}$ klasse en van de Poolster $3^{de}$ klasse hem door den Keizer van Rusland en den Koning van Zweden geschonken.

— Z. M. heeft benoemd tot Burgemeester van Vreeland Mr. C. Fock.

— De Koning van Denemarken heeft den Heer J. F. Sick, Secretaris bij het Deensche Dept. van Buitenl. Zaken benoemd tot zijnen Gezant te 's Gravenhage en te Brussel, in plaats van wijlen den Heer Coopmans.

— Sedert de Commissie tot vereffening der nalatenschap van wijlen Z. M. Koning Willem II werd ontbonden, is door de hooge erfgenamen het bestuur der nalatenschap opgedragen aan eene Commissie, zamengesteld uit de Heeren Jhr. Mr. A. G. A. Ridder van Rappard, Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings, Voorzitter; Mr. F. A. van Hall, Minister van Buitenl. Zaken, L. Graaf van Bylandt, waarnemend Thesaurier der nalatenschap; Mr. J. C. Faber van Riemsdijk, Staatsraad, Advocaat, bij den Hoogen Raad der Nederlanden; G. Falck, Thesaurier van het Huis des Konings en T. Hoyer, Bankier alhier.

— De Minister van Marine heeft de ouders en voogden, die verlangen mogten, dat hunne zonen of pupillen in het volgende jaar als Adelborst voor de eigenlijke zeedienst op de Koninklijke academie voor de zee- en landmagt worden toegelaten, herinnerd, dat zoodanige jongelingen, welke op den $1^{sten}$ Januarij 1854 den vollen ouderdom van 13 jaren hebben bereikt en hun $16^{de}$ jaar nog niet zijn ingetreden, tot het examen voor de genoemde betrekking bepaald, zullen kunnen mededingen.

## *Eerste Kamer der Staten-Generaal.*

*Zitting van Donderdag 15 December.*

Van de Tweede Kamer zijn ontvangen de laatste door deze aangenomen ontwerpen van wet, behalve onder dat nopens de middelen.

De Commissiën van rapporteurs zijn gereed met haar verslagen over de volgende ontwerpen van wet: 1°. tot het bouwen enz. binnen zekeren afstand van vestingen; 2°. tot bekrachtiging der met de Ned. Handel-Maatschappij gesloten overeenkomst. De beraadslagingen over die ontwerpen worden aan de orde gesteld op aanst. Maandag den $19^{den}$ dezer, des namiddags ten half een ure. De zitting is daarna opgeheven.

## *Tweede Kamer der Staten-Generaal.*

*Vervolg der Zitting van Donderdag 15 December.*

Na den Heer Oosting (zie ons vorig nommer) voert de Heer Storm van 's Gravesande het woord over het bekende voorstel der 9 leden, en besluit met de verklaring dat hij met een gerust geweten, tegen het voorstel zal stemmen.

De Heer Rijk acht het voorstel noodlottig, maar besluit met de hoop uit te drukken, dat de Regering meenen mogt, dat er iets gedaan moet worden tot verligting der mindere klasse. Hij zal zich gelukkig rekenen, er dan toe mede te werken.

De Heer Blaupot ten Cate was lang in onzekerheid, maar alles goed nagegaan hebbende, is hij tot de meening der voorstellers gekomen; hier is geen strijd van personen, maar een vraagpunt van welzijn des volks, dat de volksvertegenwoordiger geroepen is te behartigen.

*Zitting van Vrijdag 16 December.*

Voortzetting der beraadslagingen over het voorstel der negen leden.

De Heer Slicher acht het wijs en staatkundig om tot de aanneming te besluiten.

De Heer Hoffmann besluit met het voorstel onstaatkundig te noemen, daar het er juist, met het oog op de tegenwoordige omstandigheden op aankomt, geene belasting zonder equivalent af te schaffen.

De Heer van Deinse gelooft niet aan nevenbedoelingen bij de voorstellers; ware dit zoo, hij zou het betreuren en hoogelijk afkeuren, en zal dus geene redenen in aanmerking nemen, buiten het voorstel gelegen. Het tonnegeld zou hij gaarne afschaffen, indien er een equivalent bestond; hij onderzoekt 1°. rust het voorstel op eenen goeden grond? en 2°. zal het oogmerk bereikt worden? Een en ander beantwoordt hij ontkennend.

De aanneming van het voorstel, zegt de spreker, zou eene bespotting van de mindere klasse zijn. Het zal juist aan de meergegoede klassen baten, maar aan 2½ millioen inwoners niets. Als er ontheffing mogt komen, dan zou die op andere accijnsen, op het zout, de zeep, het bier, den azijn, de turf, het gemaal, in aanmerking komen; dan zou gelden de verbetering der wet op het personeel, te zamen berekend op 10 millioen, en dit alles zou gedekt moeten worden door verhooging van de directe of indirecte belastingen, of wel door eenen hoofdelijken omslag op de meergegoeden, of eene belasting op de koffij, thee en andere artikelen. — De omslag zou wel op *f* 40 per hoofd komen te staan, gradueel voor die gezinnen, die in de termen van meergegoed vallen. Op al deze gronden besluit hij tot verwerping van het voorstel.

De Heer Schuurbecque Boeye is niet overtuigd van het nuttige en noodzakelijke van het voorstel; hij beschouwt het zelfs als onraadzaam en ondoeltreffend.

De Heeren Rochussen en de Kempenaer voeren vervolgens het woord tot bestrijding van het voorstel.

De Heer Taets van Amerongen stelt daarna voor eene avondzitting te houden, om de beraadslagingen voort te zetten.

De Heer van Nispen oppert daartegen bedenkingen; hij wil dat de beraadslagingen geleidelijk haren gang gaan; ze niet smoren; de Natie moet zien, dat in eene zoo gewigtige zaak met geene overhaasting wordt gehandeld.

Het voorstel tot het houden van eene avondzitting wordt verworpen, met 34 tegen 30 stemmen, en dus de voortzetting bepaald op morgen ochtend.

*Zitting van Zaturdag 17 December.*

De Heer Schimmelpenninck v. d. Oye behandelt drie punten; als: 1°. de strekking van het voorstel; 2°. de vraag, of 's Rijks middelen de voorgeslagen afschaffingen gedoogen, en 3°. zoo ja, of de voorgestelde de meest wenschelijke zijn, en komt tot besluit dat als men verligten kan en wil, ontheffing van andere lasten (boven ook door het lid v. Deinse genoemd) de voorkeur verdienen.

De Heer van Forest bestrijdt mede het voorstel.

De Heer Bosscha zal een enkel woord voor, en een paar woorden tegen het voorstel zeggen. Hij wijst aan het verschil, dat er tusschen beide deelen van het voorstel bestaat. Hij ontwikkelt de gronden voor de afschaffing van het tonnegeld; dit is geen greep in het belastingstelsel, maar aanvulling van het vrij handelsverkeer. De Regering kan dus, als zij voorstelt de afschaffing van het tonnegeld, op zijne stem rekenen.

Maar nu 2°. de afschaffing van den accijns op het geslagt, als middel tot leniging van den druk der mindere klasse. — Hij zal niet treden in schilderingen van ellende; hij zou die ook kunnen ophangen; vooral wat den onderwijzersstand betreft. De vraag is hier, wat zal die afschaffing uitwerken? En dan zegt hij: tot de opoffering van eene belasting, die sedert 400 jaren bestaat, daartoe zijn meerdere gronden noodig, dan tot aanprijzing van het voorstel zijn bijgebragt.

Hij verwacht dat de Regering de toezegging zal geven tot afschaffing van het tonnegeld, en dat zij, zoodra het tijdstip daar is, ook al het overige zal doen wat tot verligting van de mindere standen kan strekken; en met de behoedzaamheid, voor 's lands belang is overeen te brengen.

De Graaf Schimmelpenninck ontwikkelt de redenen waarom hij zich verpligt acht, om tegen het voorstel te stemmen, maar zou zich echter verheugen als de Regering het gemaal geheel of gedeeltelijk mogt afschaffen, omdat dit doeltreffender zou zijn.

De Heer van Wintershoven zet uiteen: 1°. dat de toestand der geldmiddelen gedoogt partiële afschaffing; 2°. dat die afschaffing op dit oogenblik behoort plaats te hebben.

De Zitting duurt voort.

## BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

### ENGELAND.

LONDEN, 16 December.

Lord Palmerston heeft zijn ontslag als Minister van Binnenl. Zaken genomen, omdat hij de nieuwe Hervormingswet weigerde goed te keuren, die in het Kabinet was voorgesteld.

— De Gouverneur aan de Kaap de Goede Hoop, Cathcart, is teruggeroepen en benoemd tot Adjudant-Generaal van den Minister van Oorlog; hij zal worden vervangen door den Heer Darling, thans Luitenant-Gouverneur aan de Kaap, belast met het burgerlijk bestuur.

— Van de Kaap de Goede Hoop wordt gemeld, dat in dit jaar 20 schepen uit Algoabaai naar Londen waren vertrokken, grootendeels geladen met wol, namelijk 4,457,932 ℔ ter waarde van 313,685 £.

— Te San Francisco in Californië is door eenige Chinezen ƒ 5000 bijgedragen tot den bouw eener Protestantsche kerk.

### FRANKRIJK.

PARIJS, 15 December.

Wegens de premien voor den uitvoer van voortbrengselen der Fransche nijverheid, heeft de Regering aan den Minister van Financiën een buitengewoon crediet moeten aanvragen van ruim 10 millioen.

— De oudste der Fransche Bisschoppen, die van Perpignan, is in den hoogen ouderdom van 89 jaren overleden.

— De *Indépendance Belge* bevat het volgende uit Parijs: Het schijnt zeer zeker te zijn dat de geheime genootschappen hier te lande bijna allerwege weder herleven, en de Regering in de noodzakelijkheid is de grootste werkzaamheid te ontwikkelen om er tegen te waken. Men zegt dat inzonderheid in de zuidelijke departementen de volkshartstogten nog in het minste niet bekoeld zijn. De duurte van het brood heeft de talrijkheid doen toenemen van de scharen bedelaars die het platteland afloopen en van de groote grondbezitters op min of meer dreigenden toon aalmoezen vragen.

— Men meldt uit Spanje, dat daar in de laatste dagen buitengewoon veel sneeuw is gevallen.

### ITALIE.

ROME, 5 December.

Het is zeker, dus meldt men uit Florence, dat op aanhouden van de Pauselijke Regering de Oostenrijksche garnizoenen verwijderd worden uit Imola, Rimini, Faenza, Forli en de overige kleine steden van Romagna, doch niet in getalsterkte zullen verminderd, maar te Bologna en Ancona vereenigd worden. Reeds zijn tengevolge van dit besluit eenige Oostenrijksche troepen op marsch gegaan; maar de overheden en de rijke ingezetenen van Ravenna, Foligno en andere steden hebben te Rome dringend aanzoek gedaan dat een gedeelte althans van het Oostenrijksche garnizoen hun mogt gelaten worden om leven en have tegen roofzucht en politieken haat te beveiligen.

Bij het Fransche bezettingsleger is eene gelijke beweging aangevangen; het heeft Viterbo en Velletri reeds ontruimd en zal zich te Rome en Civita-Vecchia vereenigen.

— De Paus heeft zijnen Minister van Binnenlandsche zaken gelast de gewestelijke besturen uit te noodigen tot waakzaamheid tegen de schending der voegzaamheid en der zedelijkheid op het schouwtooneel. Tevens moeten zij de letterkundigen aanmoedigen om voor het tooneel te schrijven. Prijzen zullen toegekend worden aan de stukken die voor het tooneel het best geschikt zijn en tevens voldoen aan hetgeen de zedelijkheid en het belang der maatschappij vorderen.

### PRUISSEN.

BERLIJN, 15 December.

Het getal der aan onze Hoogeschool studerende Noord-Amerikanen neemt jaarlijks toe. Zij zijn voornamelijk ingeschreven voor de wijsgeerige, natuurkundige en technische wetenschappen; ook vele Italianen beoefenen alhier deze vakken. Het getal studenten bedraagt meer dan 1500.

### TURKYE.

Te Weenen is den 15den het berigt ontvangen van een beslissend gevecht tusschen de Russen en de Turken bij Achalsich aan den Kaukasus. De Turken hebben eene volslagene nederlaag geleden. Hun verlies aan dooden alleen wordt gezegd nagenoeg 4000 man te bedragen. — De oorlogsverklaring van Perzie aan Turkije is thans stellig. — De Britsche Gezant te Teheran heeft de diplomatieke betrekkingen met het Perzische Hof afgebroken. Een Perzisch leger was naar de Turksche grenzen gerukt.

— Het officieel rapport van den Russischen Generaal Andronikoff stelt het verlies der Turken in genoemden slag op 5000 man; 7 vaandels en 12 stukken geschut zijn met de bajonet veroverd.

— Op verzoek van den Oostenrijksche Gezant v. Bruck, heeft de Porte er in bewilligd, om het embargo op de Russische handelsvaartuigen nog eenigen tijd te schorsen.

— De Phoebe, een Engelsch handelsvaartuig, is bij Trebisonde door de Russen beschoten en daarna onderzocht geworden.

## KERKNIEUWS.

UTRECHT, 13 December. Nadat de Algem. Kerkeraad der Nederd. Herv. gemeente, ten gevolge van het verzoek van Ds. J. J. van Oosterzee, om in geene verdere aanmerking te komen, het twaalftal had aangevuld met Ds. B. J. H. Taats, Pred. te Middelburg, is met dezen heden ook het zestal aangevuld, en het drietal met Ds. P. D. Schouw Santvoort, Th. Dr. en Pred. te Arnhem.

HEUSDEN, 14 December. Uit de heden van den Minister voor de Herv. Eeredienst ontvangen nominatie, waarop alfabetisch geplaatst waren de Candidaten H. C. van Doorn, E. H. Lasonder en C. C. Slotemaker, is heden met algemeene stemmen tot vast Hulpprediker bij de Herv. gemeente benoemd de Candidaat Lasonder, op een tractement van ƒ 750 's jaars.

## ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:

W. VAN DE POLL,
M. L. STARRENBURG.

AMSTERDAM, 15 December 1853.

*Eenige Kennisgeving.*

Heden beviel door Gods goedheid zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, M. A. C. L. VAN SCHELLE, geliefde Echtgenoot van

LEYDEN, 14 December 1853. D. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE.

*Algemeene Kennisgeving.*

Heden overleed mijne dierbare Echtgenoot GERARDINA WILHELMINA VROLIK, in den ouderdom van ruim 60 jaar.

LEYDEN, 15 December 1853. J. C. ZAALBERG.

Gevoelig voor de vele bewijzen van belangstelling ons betoond, in de ziekte en na het overlijden van onze geliefde Dochter, betuigen wij namens onze Kinderen en Behuwd-Zoon onzen welmeenenden dank.

J. J. HESS,
J. HESS, Wed.

LEYDEN, 17 December 1853.

## AANBESTEDING.

Op Zaturdag den 24sten December 1853, des namiddags ten *één* ure, zal, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, door Heeren Curatoren der Hoogeschool te *Leyden*, in een der vertrekken van het Academie-Gebouw op het Rapenburg, **aanbesteed**:

*Het* ONDERHOUD *van alle de* **GEBOUWEN** *enz., tot gemelde* **Hoogeschool** *behoorende, benevens het verrigten van eenige* HERSTELLINGEN *aan dezelve; en zulks voor den tijd van één jaar, ingaande met den* 1sten *Januarij* 1854, *en eindigende met den laatsten December deszelfden jaars.*

Deze **Aanbesteding** zal geschieden bij *Inschrijving* en *Opbod*.

Het bestek, op hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie voornoemd, te *'s Gravenhage*, ter lezing liggen: te *Leyden* bij J. Koreman, aan de Hoogewoerdspoort; in het Logement den Burg, en in de Paauw, aan de Koornbrug; te *Amsterdam*, in het Noordhollandsche Koffijhuis; te *Haarlem*, in de Vergulde Druif; te *Rotterdam*, in den Romein; te *Dordrecht*, in Bellevue, en te *Gorinchem*, in den Doelen.

Zullende de nadere onderrigting te bekomen zijn bij den Opzigter der Gebouwen van de Hoogeschool J. HOLTZ, wonende op het Levendaal(?) straat te *Leyden*; en *acht* dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco geschieden.

*De Minister van Binnenlandsche Zaken,*

VAN REENEN.



PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

*Zaturdag* 17 *December*. Hooiboter van *f* 42 tot *f* 46.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

*Zaturdag* 17 *December.*

Tarwe *f* 16.00 tot *f* 16.50. Rogge *f* 11.00 tot *f* 11.50. Gerst *f* 7.30 tot *f* 7.80. Haver *f* 4.50 tot *f* 5.00. Paardeboonen *f* 7.50 tot *f* 8.00. Duiveboonen *f* 8.00 tot *f* 8.50.

## BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 16 December.

| | | | Laagst koers. | Hoogst koers. | Gebleven. |
|---|---|---|---|---|---|
| NEDERLAND, Werkelijke Schuld | à 2½ | pCt. | 61$\frac{5}{16}$ | 61$\frac{11}{16}$ | 61$\frac{1}{8}$ |
| Dito Certificaten | » 3 | » | 73$\frac{5}{8}$ | — | — |
| Dito dito | » 4 | » | 92$\frac{1}{4}$ | — | — |
| Amortisatie Syndicaat | » 3½ | » | 92$\frac{1}{8}$ | — | — |
| Handelmaatschappij | » 4½ | » | 125 | — | — |
| O. T. Leening | » 4 | » | 92$\frac{3}{4}$ | — | — |
| Dito Holl. Spoorweg | » 4½ | » | — | — | — |
| Aandeelen Rijn-Spoorweg | » 4½ | » | — | — | — |
| Haarlemmermeer | » 5 | » | — | — | — |
| FRANKRIJK, Certif. | » 3 | » | — | — | — |
| Dito dito | » 5 | » | — | — | — |
| RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 | » 5 | » | 104$\frac{1}{4}$ | 104$\frac{3}{8}$ | 104$\frac{3}{8}$ |
| Dito dito 1828 en 1829 | » 5 | » | 103 | — | — |
| Cert. bij dito 1831 en 1833 | » 5 | » | 94$\frac{3}{8}$ | — | — |
| Dito 1840 | » 4 | » | 88$\frac{5}{8}$ | 88$\frac{3}{8}$ | — |
| Dito bij STIEGLITZ & Co. | » 4 | » | 87$\frac{1}{2}$ | — | — |
| Dito dito Nieuwe | » 4 | » | 87$\frac{1}{2}$ | — | — |
| Inschrijving in Assign. | » 6 | » | 94$\frac{7}{8}$ | 95 | 95 |
| Certificaten van dito | » 6 | » | 68$\frac{5}{8}$ | 68$\frac{3}{4}$ | — |
| POLEN, Aandeelen 1835 | *f* 500 | *f* | 158$\frac{1}{2}$ | — | — |
| Dito Obligatiën | » 4 | » | — | — | — |
| SPANJE, Obligatiën | à 1 | pCt. | 21$\frac{7}{8}$ | 21$\frac{9}{16}$ | 21$\frac{1}{2}$ |
| Dito Obligatiën | » 3 | » | — | — | — |
| Dito Binnenl. à 6 m. | » 3 | » | 41$\frac{1}{4}$ | — | — |
| Bewijzen Coupons | | | 5$\frac{1}{8}$ | 5$\frac{1}{8}$ | — |
| OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. | » 5 | » | — | — | — |
| Dito | » 5 | » | — | — | — |
| Dito Metall. | » 5 | » | 78 | 76$\frac{1}{2}$ | — |
| Dito Nieuwe | » 5 | » | 91$\frac{3}{4}$ | 91$\frac{7}{8}$ | 91$\frac{7}{8}$ |
| Dito 1842 | » 2½ | » | 89$\frac{1}{4}$ | 90$\frac{1}{16}$ | — |
| BELGIE, Banc. | » 2½ | » | — | — | — |
| Dito bij ROTHSCHILD | » 2½ | » | 50$\frac{1}{2}$ | — | — |
| BRAZILIE, 1824 100 £ | » 5 | » | 95$\frac{1}{2}$ | — | — |
| PORTUGAL, te Londen | » 3 | » | 36$\frac{1}{4}$ | 36$\frac{11}{16}$ | 36$\frac{1}{2}$ |
| Dito dito | » 4 | » | — | — | — |
| VENEZUELA | » 3½ | » | 31$\frac{1}{2}$ | — | — |
| MEXICO | » 3 | » | 22$\frac{1}{2}$ | 22$\frac{11}{16}$ | — |
| AMERIKA, Bankactiën | | | — | — | — |

*Koers van het Geld*: Beleening 3½ pCt. Prolongatie 4 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.